

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ผลกระทบของการเรียนพิเศษต่อมูลค่าเพิ่มและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 การเรียนพิเศษ

1.2 มูลค่าเพิ่มทางการศึกษา

1.3 ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

1.4 แบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนพิเศษ

2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับมูลค่าเพิ่มทางการศึกษา

2.3 งานวิจัยเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

2.4 งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนพิเศษ คุณภาพการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 การเรียนพิเศษ

การเรียนพิเศษสามารถแยกได้เป็น 2 คำ คือ คำว่า “เรียน” กับคำว่า “พิเศษ” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า “เรียน” คือ การศึกษาเพื่อให้สนใจ จำได้ ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ หรือความชำนาญ ส่วนคำว่า “พิเศษ” คือ ยิ่งกว่าปกติ , แปลกจากสามัญ , ไม่ใช่ทั่วไปเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก มีลักษณะที่ทำให้ต่างกัน เมื่อรวมเป็นคำว่า “เรียนพิเศษ” จึงหมายถึง การศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและความชำนาญที่มีลักษณะต่างไปจากการเรียนปกติในชั้นเรียน

การเรียนพิเศษเป็นสิ่งที่สังคมไทยมีมานาน เพื่อเป็นการช่วยเหลือเด็กที่เรียนอ่อนให้สามารถเรียนให้ทันเพื่อน ต่อมามีการเก็บค่าเรียน กลายเป็นการเรียนแบบธุรกิจการค้า มีการจัด

หลักสูตรแบ่งเป็นรายวิชา จึงเปลี่ยนการเรียกเป็น “กวดวิชา” ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การจัดการเรียนการสอนให้ผู้ที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และบุคคลอื่น ๆ ที่ต้องการเตรียมตัวสำหรับสอบเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ประมาณเดือนครึ่งถึงสองเดือน วิชาที่เปิดสอนจะมีเฉพาะวิชาที่นักเรียนจะต้องใช้สำหรับสอบเพื่อเลือกคณะต่าง ๆ ของแต่ละมหาวิทยาลัย แต่ในปัจจุบันกลายเป็นเรื่องปกติที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือแม้กระทั่งระดับประถมศึกษาจะใช้เวลาว่างไปกับการเรียนพิเศษ โดยรูปแบบการเรียนพิเศษที่พบเห็นกันโดยทั่วไป คือ การเรียนการสอนในโรงเรียนกวดวิชา การเรียนกับครูที่สอนในโรงเรียน หรือให้ครูมาสอนที่บ้าน

การเรียนพิเศษไม่ใช่พบแต่ในประเทศไทยเท่านั้น แต่พบได้ในหลายประเทศทั้งในทวีปเอเชีย แอฟริกา ยุโรป ตะวันออก และอเมริกากลาง ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา (จิตรา วงศ์บุญสิน, 2550) ระบุตรงกันว่า การเรียนกวดวิชาจะพบในกลุ่มประเทศที่คุณภาพของโรงเรียนและมหาวิทยาลัยไม่ทัดเทียมกัน เด็กนักเรียนมีความจำเป็นในการแข่งขันเพื่อเข้าเรียนในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ แต่รับนักเรียนได้จำกัด โดยมีความหวังว่าจะมีโอกาสและอนาคตที่ดีกว่าคนอื่น

สาเหตุที่ทำให้นักเรียนต้องเรียนพิเศษ มี 3 ด้านใหญ่ๆ ดังนี้

1. สาเหตุจากสังคม

- 1.1 สังคมมีการแข่งขันกันมาก ทำให้นักเรียนต้องแข่งขันกับผู้อื่นด้วยการเรียนพิเศษ
- 1.2 สังคมมีค่านิยมยกย่องคนเรียนเก่ง ซึ่งเป็นที่ภาคภูมิใจของพี่น้องวงศ์ตระกูล จึงทำให้ทุกคนพยายามเรียนให้มากที่สุดและสูงที่สุด
- 1.3 เกิดจากสิทธิเอาอย่าง นักเรียนคิดว่า ถ้าไม่ได้เรียนพิเศษจะเป็นปมด้อย สอบแข่งขันกับคนอื่นไม่ได้ นอกจากนี้ เมื่อเห็นเพื่อนเรียนพิเศษก็อยากไปเรียนด้วย

2. สาเหตุจากผู้ปกครอง

- 2.1 ผู้ปกครองขาดความเข้าใจในการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่
- 2.2 ผู้ปกครองขาดวิทยาการการสอนและวิธีการสอน ทำให้ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในด้านการเรียนได้
- 2.3 ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตร เนื่องจากต้องประกอบอาชีพ จึงต้องหาคนมาดูแลบุตรแทน
- 2.4 ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าการสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อในระดับต่าง ๆ จะต้องใช้ความรู้ที่เกินกว่าหลักสูตรที่เรียนอยู่

2.5 ผู้ปกครองต้องการที่จะให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

2.6 ผู้ปกครองเชื่อว่าการเรียนพิเศษจะช่วยให้บุตรหลานของตนเรียนทันผู้อื่น

3. สาเหตุจากตัวนักเรียน

3.1 นักเรียนต้องการแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของตนเอง เพื่อให้ เรียน
ทันเพื่อนร่วมชั้น

3.2 นักเรียนต้องการเรียนเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมจากที่เรียนรู้แล้วในหลักสูตร
เพื่อให้ตนมีความรู้มากขึ้นหรือเพื่อจะได้เรียนถัดไปสู่ชั้นที่สูงกว่า

3.3 ผู้เรียนต้องการทบทวน ตรวจสอบหรือให้แน่ใจในเนื้อหาต่างๆ ที่เรียน
หรือมีความรู้อยู่แล้วให้แม่นยำมากขึ้น

3.4 ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านสติปัญญา วิธีการเรียนรู้และ
แรงจูงใจในการเรียน จึงทำให้เรียนได้มากน้อยต่างกันในเวลาและสถานการณ์เดียวกัน ผู้เรียนจึง
ต้องการเรียนเพิ่มเติม

ไพฑูรย์ สิลารัตน์ (2545) กล่าวว่า เมื่อพิจารณาในส่วนของประโยชน์ของการเรียน
พิเศษสะท้อนให้เห็นถึงระบบการศึกษาไทยที่เน้นเรื่องการสอนเป็นสำคัญ โดยพบว่านักเรียนที่เรียน
พิเศษอยู่ในปัจจุบันจะมีความคาดหวังว่า การเรียนพิเศษจะช่วยให้ได้เทคนิคในการทำข้อสอบมาก
ขึ้น ช่วยให้เข้าใจในวิชาที่เรียนมากขึ้น ช่วยเพิ่มโอกาสการสอบเข้าศึกษาต่อ ได้ใช้เวลาให้เป็น
ประโยชน์และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ปกครอง ครูและโรงเรียนกวดวิชาแล้วจะพบว่า
มีความคล้ายคลึงกันและผู้ปกครองคาดหวังว่าการเรียนพิเศษจะช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการ
สอบมากและได้เทคนิคการทำข้อสอบมากขึ้น นอกเหนือไปจากการได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์
และความเข้าใจในวิชาที่เรียนมากขึ้น สำหรับกลุ่มโรงเรียนกวดวิชานั้น นอกเหนือไปจากประโยชน์
ที่ได้ในเรื่องที่ช่วยให้มีความเข้าใจในวิชาที่เรียนมากขึ้น มีความมั่นใจในการสอบมากขึ้นและช่วย
ให้ได้เทคนิคการทำข้อสอบมากขึ้นแล้วนั้น ยังมีความเห็นว่าการเรียนพิเศษจะช่วยให้ผู้เรียนได้
คะแนนสอบในโรงเรียนดีขึ้นอีกด้วย

ปัญหาและผลกระทบของการเรียนพิเศษ (จิตรรา วงศ์บุญสิน, 2550) มีดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของเด็กกับครอบครัวลดลง เพราะเด็กต้องทุ่มเวลาในการเรียน
ตลอดสัปดาห์ ไม่เว้นวันเสาร์และอาทิตย์ เฉลี่ยวันละ 2-3 ชั่วโมง ทำให้เวลาพักผ่อนไม่เพียงพอ
ไม่ได้ออกกำลังกาย สุขภาพไม่แข็งแรง มีความเครียด สมออ่อนล้า ขาดสมาธิ เด็กบางคนที่ทนรับ
ไม่ไหว ป่วยบ่อยและบางคนผลการเรียนลดลงทั้งที่ใช้เวลาเรียนมากขึ้น

2. สร้างพฤติกรรมเห็นแก่ตัวมากขึ้น ขาดความเห็นอกเห็นใจเอื้ออาทรจาก
พฤติกรรมแย่งที่นั่ง จ้องที่ให้เพื่อน หวงความรู้

3. ภาวะความเสี่ยงสูงขึ้น เนื่องจากการเรียนกวดวิชาเป็นช่วงเวลาเย็นถึงค่ำ จะมีอันตรายต่อเด็ก โดยเฉพาะเด็กผู้หญิง นอกจากนี้ เด็กบางคนอาจมีวามสับสนถึงโอกาสที่ขาดไป เพราะแหล่งที่เรียนกวดวิชามักจะมีร้านอาหาร ร้านเกมส์ สถานเริงรมย์ตั้งอยู่ และด้วยความเสี่ยงจากอุบัติเหตุไฟไหม้ เพราะสถานที่เรียนกวดวิชาหลายแห่ง คับแคบ เป็นห้องเล็กๆ ไม่มีบันไดหนีไฟ

4. การเรียนกวดวิชาเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาของครอบครัว ทั้งค่าเรียน ค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่าหนังสือ ค่าถ่ายเอกสารอื่นๆ

เมื่อพิจารณาในส่วนของผู้ปกครองจากการเรียนพิเศษ ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงระบบการศึกษาไทย ที่เน้นเรื่องการสอนเป็นสำคัญ การที่ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนพิเศษ ได้ตอกย้ำและยืนยันปัญหาการศึกษาของไทยที่มีมาเป็นเวลาช้านาน คือ มีความเหลื่อมล้ำ ไม่เท่าเทียมกัน เน้นการเรียนการสอนที่ตัดสินด้วยระบบการสอบ และการเรียนการสอนในโรงเรียนยังมีปัญหาโดยเฉพาะในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ สถาบันรามจิตติ (2552) ได้เสนอแนวทางการแก้ไขไว้ว่า จะต้องมีการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาการสอนอย่างแท้จริง และมีคุณภาพสูง พร้อมทั้งมีเทคนิคการสอนที่สนุกและน่าสนใจ ในขณะที่เดียวกันรัฐก็ต้องทำให้ความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษานั้นลดน้อยลง โดย รัฐจะต้องร่วมมือกับเด็ก ผู้ปกครอง และโรงเรียนกวดวิชา ต้องกำหนดเกณฑ์คุณภาพของโรงเรียนกวดวิชา ส่งเสริมเป็นโครงการระยะสั้น เตรียมความพร้อมให้เด็กที่ขาดโอกาสเรียนเสริม และในส่วนของระบบการศึกษาโดยรวมจะต้องปรับระบบการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยหรือเข้าศึกษาต่อในระดับต่างๆ ใหม่ รวมถึงการกระจายคุณภาพและโอกาสทางการศึกษาให้กว้างขวางอย่างใกล้เคียงกัน

1.2 มูลค่าเพิ่มทางการศึกษา

1.2.1 ความหมายของมูลค่าเพิ่มทางการศึกษา

การนำแนวคิดมูลค่าเพิ่มทางการศึกษา (Educational Value-Added Model) มาใช้เป็นเรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจของวงการการศึกษาทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย มูลค่าเพิ่มทางการศึกษา เป็นแนวคิดในการวัดประสิทธิภาพของครูและโรงเรียน โดยดูจากพัฒนาการทางด้านการเรียนของนักเรียนแต่ละคน จากปีหนึ่งไปยังอีกปีหนึ่ง โดยมีผลทดสอบเป็นพื้นฐาน หรือที่เรียกว่าการวัดมูลค่าเพิ่ม (Value Added Measurement) เพราะว่าเป็นการวัดที่ติดตามร่องรอยการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เป็นแบบวัดที่ละเอียดและมีความหมาย สามารถบอกถึงพัฒนาการ จุดเด่นและจุดด้อยในวิชาการของนักเรียนแต่ละคนในแต่ละวิชาได้ ซึ่งต่างจากแบบวัดเดิม ๆ ที่บอกแต่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นคะแนนปลายทาง ว่านักเรียนสอบได้หรือสอบตก แต่ไม่สามารถอธิบายถึงพัฒนาการของนักเรียนได้ การวัดมูลค่าเพิ่ม จึงเป็นเหมือนการ

เพิ่มมูลค่าให้กับวิธีการวัด สามารถอธิบายได้ว่านักเรียนแต่ละคนมีการเพิ่มมูลค่าทางความรู้อย่างไร ในหนึ่งปีที่ผ่านมาโดยอาศัยหลักสถิติที่ค่อนข้างละเอียด และซับซ้อนในการคำนวณ

ชนิดา พัววิไล และคณะ (2547) อธิบายความหมายของคำว่า “มูลค่าเพิ่มทางการศึกษา” โดยแบ่งเป็น 3 บริบท คือ

1. มูลค่าเพิ่ม เป็นคำที่มาจากวิชาเศรษฐศาสตร์ ที่สามารถวัดความแตกต่างของโรงเรียนและของนักเรียนต่อผลผลิตทางการศึกษา ซึ่งสามารถเปรียบเทียบได้ถึงความแตกต่างของผลลัพธ์จากอดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งผลที่ได้จะถูกนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อหาทางเพิ่มปัจจัยนำเข้าอื่น ๆ ซึ่งจะมีผลต่อคุณสมบัติและอนาคตของผู้เรียน

2. มูลค่าเพิ่มทางการศึกษา คือ การคำนวณสิ่งที่โรงเรียนทุ่มเท ในการทำให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้า การวัดผลผลิตต้องสะท้อนความสามารถทุกระดับและข้อมูลภูมิหลังของผู้เรียน การคำนวณต้องอยู่บนข้อมูลของผู้เรียนรายบุคคลโดยใช้หลายวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล

3. มูลค่าเพิ่มทางการศึกษา เป็นกระบวนการที่ใช้เพิ่มปัจจัยนำเข้าทางการศึกษาเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ มูลค่าเพิ่มทางการศึกษาเป็นนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในวงการการศึกษา เพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น ด้วยการนำปัจจัยต่างๆ เข้ามาเพิ่มมูลค่าให้กับการศึกษาไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางวิชาการ การบริหารจัดการหลักสูตร การเรียนการสอนการส่งเสริมอาชีพและอื่นๆ

ชนิดา พัววิไล และคณะ (2547) ได้กล่าวถึงการนำมูลค่าเพิ่มทางการศึกษา มาใช้ใน 2 บริบท คือ

1. ในบริบทของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มทางการศึกษา เพื่อใช้วัดความก้าวหน้าต่าง ๆ ที่มีได้มุ่งแต่ตัวผู้เรียนหรือการจัดอันดับของสถานศึกษาเพียงเท่านั้น อาจกล่าวได้ว่าการวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มทางการศึกษาเป็นวิธีการที่ใช้เพื่อการวิเคราะห์และรายงานผลในรูปแบบของตัวเลขทางสถิติ อย่างเช่น การดูผลสัมฤทธิ์ และความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนที่ปฏิบัติกันในระดับมลรัฐหรือเขตการศึกษา ซึ่งได้จากคะแนนทดสอบมาตรฐาน แต่การวิเคราะห์ในบริบทของการวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มทางการศึกษาจะใช้ข้อมูลคะแนนทดสอบผสมผสานกับวิธีวัดอย่างอื่น เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่แท้จริงและนำไปเปรียบเทียบดูพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อนำไปส่งเสริมหรือช่วยเหลือผู้เรียนต่อไป การวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มทางการศึกษาทำให้ทราบถึงสิ่งต่อไปนี้

- ระดับคุณภาพของโรงเรียนหรือสถานศึกษา
- ทิศทางการพัฒนาที่ต่อเนื่องไม่ขาดตอน
- การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการเกี่ยวกับรายวิชา โรงเรียนและอื่น ๆ

- ประสิทธิภาพของผู้สอนและผู้บริหาร
- การวางแผนพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพรายบุคคล
- ข้อมูลในการประเมินโปรแกรมและหลักสูตร
- การสนับสนุนการพัฒนาระบบการเรียนการสอนในชั้นเรียน

2. ในบริบทของหลักสูตรเสริมพิเศษระหว่างการศึกษา สาเหตุที่ต้องมีการเพิ่มมูลค่าทางการศึกษา เนื่องมาจากความไม่พอใจในสิ่งที่มีอยู่หรือสิ่งที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ เพื่อจุดประสงค์ในอนาคต หรือเป็นการเพิ่มมูลค่าเพื่อการแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตมูลค่าที่เพิ่มขึ้นนี้ ต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากเดิมคืออดีตเป็นอย่างไร ปัจจุบันและอนาคตต้องเปลี่ยนแปลงไป ตามเป้าหมายของการเพิ่มมูลค่านั้น ๆ

Doran and Izumi (2004) ได้ให้คำจำกัดความของ คำว่า “มูลค่าเพิ่ม” คือ การวัดความเปลี่ยนแปลงที่ผู้เรียนแต่ละคนได้ความรู้และทักษะอะไรเพิ่มขึ้นจากจุดเวลาหนึ่งไปสู่อีกจุดเวลาหนึ่งหรือกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ (Learning) มีความหมายเหมือนกับคำว่า การเปลี่ยนแปลง (Changing) ดังนั้น การจะวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนว่าได้เพิ่มมูลค่าขึ้นหรือไม่ ต้องทราบว่าอดีตของผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไรและปัจจุบันของผู้เรียนนั้นก้าวหน้าและพัฒนาขึ้นแค่ไหน

นาคยา ปิลันธนานนท์ (2547) กล่าวสรุปถึงวิธีการเพิ่มมูลค่าการศึกษาโดยการหาคำตอบให้แก่คำถามต่อไปนี้

1. ต้องการเพิ่มมูลค่าการศึกษาเรื่องอะไร
 2. ใครเป็นผู้ทำการเพิ่มมูลค่านั้น
 3. ต้องการเพิ่มมูลค่าให้ใคร หรือเพิ่มมูลค่าให้อะไร
 4. ใช้วิธีการใดและทำอย่างไรในการเพิ่มมูลค่านั้น
 5. เมื่อไร และมีระยะเวลานานแค่ไหนในการเพิ่มมูลค่านั้น
 6. มีวิธีการประเมินผลการเพิ่มมูลค่าการศึกษาอย่างไร
 7. ทำอย่างไรจึงจะรู้ว่าการเพิ่มมูลค่า บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (การวิเคราะห์)
 8. จะรู้ได้อย่างไรว่ามูลค่านักศึกษานั้นได้เพิ่มขึ้นจริง ๆ แล้ว (การติดตามผล)
- การเพิ่มมูลค่าทางการศึกษาในบริบทของสถาบันการศึกษานั้น สามารถทำได้ตั้งแต่

ระดับบริหาร ถึงระดับปฏิบัติการ เช่น

- ระดับบริหาร เช่น การเพิ่มมูลค่าในการให้บริการ (Value-Added Service) ในส่วนของหน่วยงานและคณะต่างๆในมหาวิทยาลัย หรือแม้แต่การเปิดรายวิชาที่เป็นการเพิ่มมูลค่า เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าทางการศึกษาให้กับนักศึกษาที่เพิ่งเข้าเรียนในชั้นปีที่หนึ่งของมหาวิทยาลัยนั้นๆ

- ระดับปฏิบัติการ ยกตัวอย่าง อาทิ กิจกรรมการสอนในห้องเรียนของอาจารย์ที่นำเอาแนวคิดของการเพิ่มมูลค่า (Value-Added Concept) มาประยุกต์ใช้ ซึ่งสามารถทำได้ในหลายรูปแบบ และในทุกวิชา อาจารย์สามารถที่จะเพิ่มมูลค่า โดยการสอดแทรกความรู้ที่ไม่มีในเนื้อหาที่สอนเพิ่มเติมเป็นครั้งคราว การแนะนำเว็บไซต์ดีๆ การรวบรวมทำแหล่งความรู้จากเว็บไซต์ต่างๆ ในวิชาที่สอนให้แก่นักศึกษาเพื่อสำหรับไว้หาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง หรือพิจารณาเปิดรายวิชาที่เป็นการเพิ่มมูลค่าทางการศึกษาในวิชานั้นๆ

Downes and Vindurampulle (2007) ได้ชี้ให้เห็นว่าข้อมูลของการวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มเป็นเครื่องมือหนึ่งสำหรับวิเคราะห์การปฏิบัติงานของสถานศึกษา ที่สามารถเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเชิงสัมพัทธ์กับสถานศึกษาอื่น ซึ่งเป็นการวัดที่มีประสิทธิภาพและใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาร่วมกับปัจจัยอื่น

โดยสรุป มูลค่าเพิ่มทางการศึกษา (Educational Value-Added) หมายถึง ความคลาดเคลื่อนหรือส่วนต่างระหว่างคะแนนสอบ O-NET วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนกับคะแนนที่ทำนายได้จากปัจจัยของผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียน มูลค่าเพิ่มทางการศึกษาเป็นรูปแบบที่ดีที่สุดในการประเมินทางการศึกษาและสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษามากกว่าการใช้ข้อมูลพื้นฐานเพียงอย่างเดียว ซึ่งการประเมินทางการศึกษาที่มีความถูกต้อง จะช่วยบอกแนวทางการพัฒนาและการนำนโยบายทางการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

การวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มทางการศึกษา

การวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มทางการศึกษามักนิยมใช้การวิเคราะห์พหุระดับ โดยจะมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นระดับขึ้น เช่น

- ระดับที่ 1 คือ ระดับภายในโรงเรียน และระดับที่ 2 คือ ระดับโรงเรียน
- ระดับที่ 1 คือ ระดับนักเรียน และระดับที่ 2 คือ ระดับสถานศึกษาโดยในการ

วิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สถิติ คือ การวิเคราะห์การถดถอยตามหลักการของโมเดลเชิงเส้นระดับลดหลั่น (Hierarchical Linear Model: HLM) หรือการวิเคราะห์พหุระดับเพื่อประมาณค่าตัวแปรตามด้วยปัจจัย/ตัวแปรระดับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญเป็นตัวแปรพยากรณ์ ซึ่งเป็นวิธีการควบคุมปัจจัยแทรกซ้อนทั้งในระดับนักเรียนและโรงเรียน โปรแกรม HLM เป็นโปรแกรมการวิเคราะห์พหุระดับที่จะสามารถวิเคราะห์ตัวแปรต่างระดับร่วมกันได้ ลดความคลาดเคลื่อนในตัวประมาณค่า ทำให้ผลการวิเคราะห์มีความแม่นยำขึ้น และสามารถหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างระดับขึ้นได้ ซึ่งขั้นตอนในการวิเคราะห์ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

- ตอนที่ 1 การวิเคราะห์โมเดลพหุระดับแบบไร้เงื่อนไขอย่างสมบูรณ์ (Fully Unconditional Model) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม โดยไม่มีตัวแปรอิสระใด ๆ

เข้าร่วมพิจารณา เพื่อตรวจสอบว่า ตัวแปรตามมีความแปรปรวนภายในหน่วยหรือระหว่างหน่วยเพียงพอที่จะทำการวิเคราะห์หาตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลในขั้นต่อไปหรือไม่

- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์โมเดลพหุระดับแบบไร้เงื่อนไข (Unconditional Model) เป็นการวิเคราะห์โดยนำตัวแปรอิสระในระดับที่ 1 เข้ามาวิเคราะห์ทีละตัว เพื่อดูว่าตัวแปรอิสระมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามหรือไม่

- ตอนที่ 3 การวิเคราะห์โมเดลพหุระดับตามโมเดลสมมติฐาน (Hypothetical Model) เป็นการวิเคราะห์โดยนำตัวแปรอิสระในระดับที่ 1 มาวิเคราะห์ร่วมกับตัวแปรอิสระในระดับที่ 2 เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของตัวแปรระดับที่ 2 ที่มีต่อตัวแปรตาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรระดับที่ 1 คือ ระดับนักเรียน และตัวแปรระดับที่ 2 คือ ระดับโรงเรียน โดยเน้นการปรับแก้ปัจจัยที่เหลื่อมล้ำ ถ้าปัจจัยที่เหลื่อมล้ำ เป็นตัวแปรระดับนักเรียน ก็เป็นการวิเคราะห์ระดับที่ 1 ถ้าตัวแปรเป็นตัวแปรระดับโรงเรียน ก็เป็นการวิเคราะห์ระดับโรงเรียน ผลต่างของคะแนนสอบจริงกับคะแนนที่คำนวณได้จากการปรับแก้ด้วยตัวแปรต่างๆ เรียกว่า มูลค่าเพิ่มทางการศึกษา

ดังนั้น ในการวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มทางการศึกษานั้น จะต้องกำหนดระดับขั้นของข้อมูล โดยเริ่มวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวแปรที่มีขอบเขตขนาดเล็ก แล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวแปรที่มีขอบเขตขนาดใหญ่ขึ้น ตามลำดับ

1.3 ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

1.3.1 ความหมายของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นจุดเน้นที่ปรากฏทั้งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และ พุทธศักราช 2550 ตลอดจนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติและนโยบายการศึกษาของรัฐบาลทุกสมัย แต่อย่างไรก็ตามยังต้องยอมรับว่า ความเสมอภาคทางการศึกษายังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และยังคงเกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอยู่ในสังคมปัจจุบัน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า ความเหลื่อมล้ำ หรือความไม่เสมอภาค คือ ความไม่เท่าเทียมกันของบางสิ่งบางอย่าง ดังนั้น คำว่า “ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา” จึงหมายถึง ความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษา

ณัฐจริย์ กาญจนจริต (2544) ได้กล่าวถึงมุมมองของความไม่เสมอภาคทางการศึกษา ดังนี้ 1) ความไม่เสมอภาคของการดำเนินงานของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สภาพการณ์ที่เกิดความเหลื่อมล้ำ ไม่ทัดเทียมกัน ของการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ความไม่เสมอภาคของ

ผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สภาพการณ์ที่เกิดความเหลื่อมล้ำ ไม่ทัดเทียมกัน ของผลที่เกิดกับครูในด้านพฤติกรรมและผลที่เกิดกับนักเรียนในด้านพฤติกรรมและความสามารถ

รัชดา พรหมทองแสน (2548) กล่าวว่า ความไม่เสมอภาคทางการศึกษา หมายถึง สภาพการณ์ที่เกิดความเหลื่อมล้ำ ไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาของประชากร ซึ่งหมายถึง ความไม่เท่าเทียมกันในทุนมนุษย์ที่เกิดจากการได้รับการศึกษาของประชากร

เอกรัฐ พิมไทย (2548) ได้ให้ความหมายของ ความไม่เสมอภาคทางการศึกษา (inequality of education) หมายถึง สภาพการณ์ที่เด็กทุกคนไม่ได้รับการถ่ายทอดและพัฒนาทักษะ ความรู้ขั้นพื้นฐานอันจำเป็นแก่การดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกันในสังคม จนกระทั่งทักษะและความรู้ขั้นพื้นฐานดังกล่าวนี้เกิดความแตกต่างกันในตัวเด็ก

Winch และ Gingell (1999) ได้ให้ความหมายของ ความไม่เสมอภาคโดยแบ่งตามกระบวนการและผลที่เกิดขึ้น ออกเป็น 4 ประเภท คือ

- ความไม่เสมอภาคในฐานะของกระบวนการยุติธรรม (Inequality as procedural justice) หมายถึง การที่สมาชิกกลุ่มเดียวกัน ไม่ได้รับการพิจารณาแบ่งปันที่เหมาะสมหรือไม่ได้รับตามสิทธิที่พึงมี

- ความไม่เสมอภาคในการจัดกระทำ (Inequality of treatment) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกัน ไม่ได้รับการจัดกระทำแบบเดียวกันและพบอยู่เสมอว่า ความไม่เสมอภาคในการจัดกระทำนี้มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา

- ความไม่เสมอภาคของผลลัพธ์ (Inequality of outcome) หมายถึง การที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ผลลัพธ์จากการกระทำที่แตกต่างกัน และความไม่เสมอภาคของผลลัพธ์นี้มักจะพบว่า มีความเกี่ยวข้องกับความไม่เสมอภาคของการจัดกระทำ กล่าวคือ สมาชิกในกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกันและได้รับการจัดกระทำที่แตกต่างกัน ก็จะได้รับผลลัพธ์ที่แตกต่างกันด้วย

- ความไม่เสมอภาคของโอกาส (Inequality of opportunity) คือ การที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มไม่มีโอกาสได้รับการจัดกระทำที่คล้ายกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา หมายถึง สภาพการณ์ที่นักเรียนมีโอกาสดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน ทำให้นักเรียนมีทักษะและความรู้ขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตไม่เท่าเทียมกัน

เปรี๊ยะ กิจรัตน์ภร (2555) ได้กล่าวถึงที่มาของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาน่าจะมาจาก 2 แหล่ง คือ

- แหล่งที่ 1 คือ ความเหลื่อมล้ำจากสภาพทางสังคมไทย อันเกิดจากปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาใน 3 ประเด็น คือ 1) ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัว 2) ภูมิฐานะ สภาพแวดล้อมและภูมิฐานะของเด็ก 3) สภาพและวัฒนธรรมในครอบครัว

- แหล่งที่ 2 คือ ความเหลื่อมล้ำจากการจัดการศึกษาชาติ การบริหารจัดการการศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยตรง ใน 3 ประเด็น คือ 1) การจัดสรรงบประมาณและกำลังคนทางการศึกษา 2) การจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา

แนวทางในการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จำเป็นต้องดำเนินการหรือต้องเริ่มดำเนินการ ดังนี้

- การเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยการปรับค่านิยมทางการศึกษาและการปรับกระบวนการเรียนรู้โดยต้องให้ความสำคัญกับการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาในชีวิต

- การพัฒนาการเมืองการปกครองของประเทศ โดยลดระบบอุปถัมภ์ของกลุ่มลัดความเห็นแก่ตัวและเห็นแก่พวกพ้องของนักการเมือง การปฏิรูปการเมืองเพื่อให้การเมืองมั่นคง และมีการดำเนินนโยบายที่ต่อเนื่อง โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางสังคมและประชาชนอย่างแท้จริง ไม่เปลี่ยนนโยบายทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทำให้การพัฒนาประเทศไม่ต่อเนื่องและยั่งยืน

1.3.2 การวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ในการวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษานั้น สถิติที่นำมาใช้มีหลายรูปแบบ โดยแต่ละแบบมีหลักในการคำนวณที่แตกต่างกัน เรื่องอุไร อมรไชย (2541) ได้ทำการศึกษาและรวบรวมดัชนีชี้วัดความเหลื่อมล้ำ โดยได้จัดกลุ่มจำแนกตามหลักการคำนวณออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. ดัชนีที่ใช้หลักการวัดแบบการคำนวณพิสัย ได้แก่ พิสัย (Range) พิสัยจำกัด (Restricted range) อัตราส่วนพิสัยแห่งสหพันธ์ (Federal range ratio)

2. ดัชนีที่ใช้หลักการคำนวณค่ามัธยฐาน (Median) ได้แก่ ดัชนีแมคคูลอน (Mcloone index)

3. ดัชนีที่ใช้หลักการคำนวณจากกราฟ ได้แก่ สัมประสิทธิ์จินี (Gini coefficient) การวัดแบบแปรตต์ (Pratt's measure)

4. กลุ่มดัชนีที่ใช้หลักการวัดแบบการคำนวณส่วนเบี่ยงเบนเฉลี่ยและความแปรปรวน ได้แก่ ส่วนเบี่ยงเบนเฉลี่ยสัมพัทธ์ (Relative mean deviation) ความแปรปรวน

(Variance) สัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (Coefficient of variation) ดัชนีความเข้มข้นหรือดัชนีคอน (Concentration index or Con index) คุณลักษณะแบบยูล (Yule characteristic) ความแปรปรวนของลอการิทึม (Variance of logarithm) ความแปรปรวนลอการิทึม (Logarithmic variance) สัมประสิทธิ์ไทล์ (Theil coefficient) เอนโทรปีแบบสรุปนัยทั่วไป (Generalised entropy) ดัชนีของแอตกินสัน (Atkinson's index) ดัชนีของเฮอร์ฟินดอห์ล (Herfindahl's index)

5. กลุ่มดัชนีใช้หลักการประมาณค่าความแปรปรวนในแต่ละระดับสำหรับการวิเคราะห์พหุระดับ

ในการพิจารณาเลือกใช้ดัชนีชี้วัดความเหลื่อมล้ำให้มีความเหมาะสมที่สุด ต้องอาศัยการเปรียบเทียบคุณสมบัติทางสถิติของดัชนีชี้วัดความเหลื่อมล้ำ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาจากเอกสารต่างๆ และจากงานวิจัยต่างๆ จึงเลือกใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

1.4 แบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

การทดสอบทางการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ อันจะนำไปสู่การพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเองได้อย่างแท้จริง

แบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 โดยทำการทดสอบความรู้ในกลุ่มสาระต่าง ๆ รวม 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาอังกฤษ โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐทำหน้าที่จัดระบบการทดสอบ พัฒนาแบบทดสอบเพื่อวัดและประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน บริการสอบวัดความรู้ความสามารถ พัฒนาบุคลากรด้านการวัดและประเมินผล และเป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติและระดับนานาชาติ

การทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2550)

1. เพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
2. เพื่อนำผลการสอบไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน

3. เพื่อนำผลการทดสอบไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่น

ในปัจจุบันมีการนำผลการทดสอบจากแบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ไปใช้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษาด้วย โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ได้กำหนดให้ใช้ผลการสอบ O-NET ของสถานศึกษา สำหรับการประเมินในตัวบ่งชี้ที่ 5 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งมีน้ำหนักคะแนน 20 คะแนน จากการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งนี้ทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้ และมีน้ำหนักคะแนนรวมเท่ากับ 100 คะแนน

การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ในตัวบ่งชี้ที่ 5 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนนั้น สมศ. ใช้ผลการสอบ O-NET ของสถานศึกษาทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีคะแนนเต็มเท่ากับ 20 คะแนน แบ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 2.50 คะแนน ซึ่งแยกเป็นผลการสอบ O-NET ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2.00 คะแนน (คิดจากร้อยละของผู้เรียนที่ได้คะแนนผลการสอบ O-NET มากกว่าขีดจำกัดล่างของค่าเฉลี่ย) และมีคะแนนพัฒนาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้อีก 0.50 คะแนน (คิดจากร้อยละเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีผลการสอบ O-NET ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2555 สูงขึ้น (คงคะแนนอยู่ในช่วงระดับดีมากที่สุดคือร้อยละ 80.00 ขึ้นไป) จะได้ 0.50 คะแนน หรือ คงที่จะได้ 0.25 คะแนน หรือลดลง (คงจากร้อยละเฉลี่ยที่ 0.00) จะไม่ได้คะแนน จึงอาจกล่าวได้ว่าตัวบ่งชี้ที่ 5 นี้ เป็นตัวบ่งชี้สำคัญที่ชี้ชะตาการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษาว่า “จะได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา ของ สมศ. หรือไม่” กล่าวคือ ถ้าสถานศึกษาได้คะแนนในตัวบ่งชี้ที่ 5 นี้ (ซึ่งสถานศึกษารู้ผลการประเมินตัวบ่งชี้ก่อนที่สถานศึกษาจะรับประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามแล้ว) น้อยกว่า 8.00 คะแนน สถานศึกษาก็จะไม่ผ่าน หรือตัวบ่งชี้ไม่ได้ได้รับการรับรองมาตรฐาน เพราะสถานศึกษาได้ผลการประเมินตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพที่ต่ำกว่าระดับพอใช้ (ถ้าได้คะแนน 4.00-7.99 คะแนน มีระดับคุณภาพต้องปรับปรุง และถ้าได้คะแนนน้อยกว่า 4.00 คะแนน มีระดับคุณภาพต้องปรับปรุงเร่งด่วน) ดังนั้น ผลการสอบ O-NET ปีการศึกษา 2555 จึงเป็นผลลัพธ์สำคัญของสถานศึกษาที่จะรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ในปีการศึกษา 2556 ว่าจะได้หรือไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาจากสมศ. รวมทั้งสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานในตัวบ่งชี้ที่ 5 จากการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ในปีการศึกษาที่ผ่านมา ก็จำเป็นต้องทำคะแนนของตัวบ่งชี้ที่ 5 จากผลการสอบ O-NET ปีการศึกษา 2555 นี้ ให้ได้คะแนนตั้งแต่ 8.00 คะแนนขึ้นไป จึงจะได้รับการปรับแก้คะแนนของตัวบ่งชี้ที่ 5 และคะแนนรวมของสถานศึกษา และมีผลสืบเนื่องต่อการรับรองคุณภาพมาตรฐานของสถานศึกษาต่อไป

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนพิเศษ

คงศักดิ์ ธาตุทอง และคณะ (2542) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนและไม่เรียนพิเศษของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มอดินแดง) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้นักเรียนเรียนพิเศษและไม่เรียนพิเศษ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่และร้อยละผลการวิจัย พบว่า

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรียนพิเศษมากกว่านักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษ เพราะนักเรียนอยากมีความรู้เพิ่มเติม ผู้ปกครองให้เรียนและเรียนเพื่อทบทวนบทเรียน ส่วนสาเหตุที่นักเรียนไม่เรียนพิเศษ เพราะ ผู้ปกครองให้ทบทวนเอง เชื่อว่าเรียนที่โรงเรียนเพียงพอแล้วและนักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่ครูสอนเป็นอย่างดี

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรียนพิเศษมากกว่านักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษ เพราะนักเรียนอยากมีความรู้เพิ่มเติม ผู้ปกครองให้เรียนและนักเรียนอยากเรียนเอง ส่วนสาเหตุที่นักเรียนไม่เรียนพิเศษ เพราะ ผู้ปกครองให้ทบทวนเอง เชื่อว่าเรียนที่โรงเรียนเพียงพอแล้วและนักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่ครูสอนเป็นอย่างดี

เสาวลักษณ์ มาวงศ์ (2544) ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การเรียนพิเศษของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเรียนพิเศษของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนพิเศษโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามสภาพการเรียนพิเศษของนักเรียนและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนพิเศษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านเหตุผล ความต้องการและความต่อเนื่องของการเรียนพิเศษของนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนพิเศษ ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาในบทเรียนเพิ่มมากขึ้น

2. ด้านลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนพิเศษ นักเรียนส่วนใหญ่เรียนพิเศษกับครูที่สอนในโรงเรียนสัปดาห์ละ 5-6 วันๆละ 1-2 ชั่วโมง โดยเรียนเป็นชั้นเรียน 10 คนขึ้นไป เป็นการเรียนทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้วให้เข้าใจยิ่งขึ้น โดยครูจะสอนวิธีคิดเพื่อช่วยให้จำและเข้าใจมากขึ้น

3. ด้านค่าใช้จ่ายในการเรียนพิเศษ รายเดือนประมาณเดือนละ 401-700 บาท

4. ด้านปัญหาจากการเรียนพิเศษ ไม่พบปัญหาใดๆ เกิดขึ้น

5. ด้านผลที่เกิดจากการเรียนพิเศษ นักเรียนส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น คือ มีความมั่นใจและมีความตั้งใจในการเรียนมากขึ้น มีผลการเรียนดีขึ้นกว่าเดิม

6. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนพิเศษ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

สุพจน์ ภิญโญภัสสร (2545) ได้ทำการศึกษา เรื่อง อุปสงค์ของการเรียนกวดวิชา ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนกวดวิชา รวมถึงสำรวจความต้องการเรียนกวดวิชาของนักเรียนด้วย และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ในส่วนของข้อมูลที่เป็นปัจจัยกำหนดความต้องการเรียนกวดวิชา ใช้สถิติ Logistic Regression ในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ จากกลุ่มตัวอย่างความต้องการเรียนกวดวิชาของนักเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงมีมากกว่านักเรียนในโรงเรียนที่ไม่มีชื่อเสียง และโดยส่วนมากถึงร้อยละ 82 เป็นนักเรียนโรงเรียนเอกชน บิดา-มารดาของนักเรียนจะมีอาชีพรับราชการมากที่สุด โดยจะเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชาประมาณ 1,001-3,000 บาทต่อภาคเรียน ส่วนเหตุผลในการเรียนกวดวิชา นักเรียนส่วนมากจะเชื่อว่าการเรียนกวดวิชาทำให้ผลการเรียนในโรงเรียนดีขึ้น รองลงมาก็เพื่อช่วยทบทวนวิชาที่เรียนในโรงเรียน และในด้านทัศนคติต่อการเรียนกวดวิชา ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนเห็นด้วยว่าสถาบันกวดวิชาช่วยให้มีประสบการณ์กว้างขวางขึ้น และร้อยละ 94.67 เห็นด้วยว่าการเรียนกวดวิชาเป็นการเพิ่มพูนความรู้ อีกทั้งส่วนมากยังเห็นด้วยว่าผู้ที่เรียนกวดวิชาจะได้เปรียบผู้ที่ไม่เรียนกวดวิชาในการทำคะแนนสอบในโรงเรียน

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องการกวดวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่กวดวิชาที่โรงเรียนกวดวิชา รองลงมาเป็นการเรียนจากที่อื่น เช่น เรียนกับโครงการที่โรงเรียนจัดให้เรียนกับครูในโรงเรียน หรือเรียนจากที่อื่นซึ่งใกล้โรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าวิชาที่มีการเรียนกวดวิชามากที่สุดคือ วิชาคณิตศาสตร์ และจะใช้เวลาในการเรียนกวดวิชาประมาณสัปดาห์ละ 6 - 10 ชั่วโมง สำหรับเหตุผลในการกวดวิชา พบว่าเหตุผลของนักเรียน คือ การกวดวิชาเพื่อช่วยให้ผลการเรียนดีขึ้น ในขณะที่กลุ่มครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า นักเรียนกวดวิชาเพื่อเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อ ส่วนกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่า นักเรียนกวดวิชาเพื่อให้ผลการเรียนดีขึ้นเช่นกัน สำหรับนักเรียนที่ไม่กวดวิชานั้น ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ค่าเล่าเรียนแพงและคิดว่าสามารถทบทวนด้วยตนเองได้

บริษัท นาโน เซิร์ช จำกัด (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การเลือกสถาบันกวดวิชา ของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลพบว่า องค์ประกอบที่สำคัญของสถาบันกวดวิชา ในความคิดเห็นของผู้บริโภค คือ ชื่อเสียงของสถาบันกวดวิชา ร้อยละ 27.0 ลำดับรองลงมาคือ

สถานที่ตั้งสำหรับการเรียนร้อยละ 16.5 และลำดับถัดมา คือ อาจารย์ผู้สอนร้อยละ 14.5 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า ในหัวข้อการพัฒนาหรือการปรับปรุงของสถาบันกวศวิชา โดยส่วนใหญ่ผู้เรียนต้องการให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงเกี่ยวกับสภาพห้องเรียน/การจัดที่นั่งเรียน ร้อยละ 13.0 รองลงมา คือ ขั้นตอนวิธีการสมัคร ร้อยละ 12.5 การจัดวันเวลาของวิชาเรียนและวิชาที่มีให้เลือกเรียนร้อยละ 12.5 ในสัดส่วนที่เท่ากัน

สาลินี คันธวะ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเรียนกวศวิชา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษา พบว่า 1) นักเรียนที่เรียนกวศวิชาในปัจจุบัน ส่วนมากเป็นผู้ที่เคยเรียนกวศวิชามาก่อนถึง ร้อยละ 89 โดยหลักสูตรการเรียนกวศวิชาของนักเรียนกว่าร้อยละ 46 เป็นหลักสูตรเพื่อทำเกรด รองลงมาคือ หลักสูตรเตรียมสอบ แอดมิชชั่น วิชาที่เรียนกวศวิชาในเทอมนี้ เรียนวิชาภาษาอังกฤษมากที่สุด รองลงมาคือ วิชาคณิตศาสตร์ 1 โดยส่วนใหญ่เวลาเรียนกวศวิชา 6-10 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ และค่าใช้จ่ายในการเรียนกวศวิชาประมาณ 1,001 – 5,000 บาท ต่อเทอม สำหรับเหตุผลในการเรียนกวศวิชา ส่วนใหญ่จะเรียนกวศวิชาเพื่อเตรียมสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย รองลงมา คือ เพื่อให้ผลการเรียนดีขึ้น

ภูมิธ วงศ์หล่อสายชล และตุลยา เหลี่ยมสมบัติ (2551) ได้ทำการศึกษารูปแบบและการรับรู้คุณภาพการให้บริการสอนพิเศษของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเรียนพิเศษ จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้คุณภาพการให้บริการสอนพิเศษที่ แตกต่างกันไป ผู้ปกครองที่ส่งบุตร/หลานเรียนเสริมพิเศษที่ประกอบอาชีพรับราชการมีการรับรู้ถึง คุณภาพในการให้บริการสอนพิเศษ มากกว่าอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและอาชีพประกอบกิจการส่วนตัว จากการวิเคราะห์ด้านพฤติกรรมของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ส่งบุตร/หลานเรียนเสริมพิเศษเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนตามปกติมากที่สุด และให้ความสำคัญกับการเรียนสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ โดยเรียนเสริมพิเศษกับโรงเรียนหรือสถาบันสอนพิเศษ ผู้ที่มี อิทธิพลในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ คือ ตัวผู้ปกครองนักเรียน วันที่นิยมส่งบุตรหลานเรียนเสริม พิเศษมากที่สุดคือวันเสาร์ ส่วนระยะเวลาในการเรียนต่อ 1 หลักสูตรที่เหมาะสมอยู่ในช่วง 21 ถึง 30 ชั่วโมง และส่วนใหญ่ส่งบุตรหลานเรียนเสริมพิเศษ จำนวน 2 หลักสูตร สถานที่ที่เรียนคือสถาบัน หรือโรงเรียนสอนพิเศษ และส่วนใหญ่หาข้อมูลการบริการสอนพิเศษจากโรงเรียนหรือสถาบันสอน พิเศษโดยตรง จากการวิเคราะห์ด้านรูปแบบการให้บริการ พบว่า ปัจจัยด้านรูปแบบการให้บริการ ซึ่งประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ ทรัพยากรที่จำเป็นต้องมีก่อนให้บริการสอนพิเศษ สิ่งที่จะต้อง มี ขณะให้บริการผลประโยชน์ทางกายภาพ และผลประโยชน์ทางจิตวิทยา มีผลต่อการรับรู้คุณภาพใน การให้บริการสอนพิเศษทุกด้าน

สถาบันรามจิตติ (2552) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ค่าใช้จ่ายในการเรียนพิเศษช่วงปิดภาคเรียนของเด็กและเยาวชนภาคใต้ช่วงปิดภาคเรียนเดือนตุลาคม ผลการวิจัยพบว่า ค่าใช้จ่ายในการเรียนพิเศษช่วงปิดภาคเรียนของเด็กและเยาวชนภาคใต้เฉลี่ยในการเรียนพิเศษต่อคอร์สเท่ากับ 4,424.51 บาท (ต่ำสุด 200 บาท สูงสุด 25,000 บาท) จังหวัดภูเก็ตค่าใช้จ่ายต่อคอร์สสูงที่สุด เวลาที่ใช้ในการเรียนพิเศษต่อวันเฉลี่ย 3 ชั่วโมง 54 นาที (น้อยสุด 1 ชั่วโมง มากสุด 8 ชั่วโมง) ความต้องการในการเรียนพิเศษของเด็กและเยาวชนในจังหวัดที่ทำการศึกษามีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของความต้องการในการเรียนพิเศษเพิ่มมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่ตรงกันก็คือ เป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนในปีการศึกษาต่อไป คิดเป็นร้อยละ 66.7 สำหรับสาเหตุและแรงจูงใจส่วนใหญ่มาจากตัวของผู้เรียนเอง คิดเป็นร้อยละ 81.7 สำหรับวิชาที่เลือกเรียนมากที่สุด คือ คณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 71.6 โดยสถานที่ที่เด็กเลือกเรียนพิเศษมากที่สุด คือ โรงเรียนกวดวิชา คิดเป็นร้อยละ 90.7 สาเหตุที่เลือกเรียนพิเศษเนื่องมาจากครูสอนสนุก สอนดี เป็นกันเองและมีเนื้อหาครบถ้วนตลอดจนเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียง

ก้องเกียรติ บุญเสริม (2552) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเรียนกวดวิชาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น : การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มพหุกับการวิเคราะห์ซัพพอร์ตเวกเตอร์แมชชีน ในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนกวดวิชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีจำนวน 9 ปัจจัย โดยมี 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนกวดวิชาในระดับค่อนข้างสูง ได้แก่ รายได้รวมของครอบครัว และคะแนนเฉลี่ยสะสม ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีด้วยกัน 9 ปัจจัย ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียน ระดับการศึกษาการศึกษาระดับปวช. ระดับการศึกษาการศึกษาระดับปวส. รายได้รวมของครอบครัว ความคาดหวังในปัจจุบันจากการเรียนกวดวิชา คุณลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทักษะคตินักเรียนต่อการเรียนกวดวิชา การรับรู้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนในสถาบันกวดวิชา และการสนับสนุนจากครอบครัว

2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับมูลค่าเพิ่มทางการศึกษา

สุชีรา มะหิเมือง (2547) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และ พัฒนาการทางวิชาการ : การวิเคราะห์มูลค่าเพิ่ม โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิธีวิเคราะห์ มูลค่าเพิ่มของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์และ พัฒนาการทางวิชาการในช่วง 3 ปีการศึกษา (2543-2545) ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2) เพื่อ ศึกษาลักษณะการแจกแจงความถี่และเปรียบเทียบมูลค่าเพิ่มของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์และ พัฒนาการทางวิชาการระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดและจังหวัดต่างกัน และ 3) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัย/ ตัวแปรสภาพบริบททั่วไปของโรงเรียน ด้านขนาด ทำเลที่ตั้งตามระยะห่างจากสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ค่าเฉลี่ยเศรษฐกิจ และสภาพการปฏิบัติงานทางวิชาการ ที่มีต่อมูลค่าเพิ่ม ของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์และ พัฒนาการทางวิชาการดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า

1. โมเดลการวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์และ พัฒนาการทางวิชาการ ที่ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุระดับด้วยโปรแกรม HLM ซึ่งกำหนดให้ตัวแปรภูมิหลังของ นักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์เดิมเป็นตัวแปรที่ส่งผลเชิงสุ่ม ในขณะที่ควบคุมอิทธิพลจากตัวแปรด้าน เศรษฐฐานะและพื้นฐานทางภาษา เป็นโมเดลที่มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R^2) 22.10% และ 24.97% ในวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ตามลำดับ

2. การแจกแจงความถี่ของมูลค่าเพิ่มของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์และ พัฒนาการทาง วิชาการทั้งสองวิชาโดยรวมมีลักษณะเป็นโค้งปกติด้วยค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงหรือเท่ากับ 0 แต่มีความ แปรปรวนของมูลค่าเพิ่มของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ (ระดับนัยสำคัญ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ) ระหว่างจังหวัดตากกับจังหวัดสระบุรี และของมูลค่าเพิ่มของ พัฒนาการทางวิชาการวิชาคณิตศาสตร์ (ระดับนัยสำคัญ 0.01) ระหว่างจังหวัดตากและจังหวัดระนอง นอกจากนี้โรงเรียนที่มีมูลค่าเพิ่มของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์และ พัฒนาการทางวิชาการจัดอยู่ในกลุ่มสูง เป็นโรงเรียนที่มีบริบททั่วไปของโรงเรียนและสภาพการปฏิบัติงานทางวิชาการดีกว่ากลุ่มโรงเรียน ที่มีมูลค่าเพิ่มของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์และ พัฒนาการทางวิชาการในระดับต่ำ

3. โมเดลเชิงสาเหตุแสดงอิทธิพลของปัจจัย/ตัวแปรระดับโรงเรียนที่มีต่อมูลค่าเพิ่ม ของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์และ พัฒนาการทางวิชาการ ซึ่งกำหนดขึ้นตามกรอบความคิดเชิงทฤษฎี เป็น โมเดลที่มีความตรงและความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ (ระดับ 0.05) ได้แก่ การปฏิบัติงานทางวิชาการ ที่ส่งผลเชิงบวกต่อมูลค่าเพิ่มของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ และเชิงลบต่อมูลค่าเพิ่มของ พัฒนาการทางวิชาการ ทำเลที่ตั้งของโรงเรียนที่ส่งผลเชิงลบต่อ มูลค่าเพิ่มของ พัฒนาการทางวิชาการคณิตศาสตร์ และการส่งผลเชิงบวกของมูลค่าเพิ่มของค่าเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ต่อมูลค่าเพิ่มของ พัฒนาการทางวิชาการ (ระดับนัยสำคัญ 0.01)

สุวดี ทรงประเสริฐกุล (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเพิ่มมูลค่าการศึกษาให้รายวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มมูลค่าและเพื่อศึกษาผล การเพิ่มมูลค่าการศึกษาให้แก่รายวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น โมเดลเพื่อการสอน และรายงานผลการสำรวจอาชีพ สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test ผลการวิจัยพบว่า หลังการเรียนที่เพิ่มมูลค่าให้รายวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ จากการเรียนการสอนตามโมเดลและการทำกิจกรรมสำรวจอาชีพ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็น เกี่ยวกับความพอใจของนักศึกษาหลังการเรียน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนน ก่อนเรียนในทุกข้อ โดยมีค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ .01 สรุปได้ว่า นักศึกษารู้สึกพอใจกับ การเรียนที่ได้รับการเพิ่มมูลค่าการศึกษา ที่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอน โดยจัดให้ นักศึกษาได้ไปสำรวจการทำงานจริง ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ที่เรียนในชั้นเรียน ซึ่งก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อนักศึกษาในการเลือกงานทำและการเตรียมความพร้อมก่อนการทำงานในอนาคต

ประกฤติยา ทักษิโณ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินคุณภาพการจัด การศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประยุกต์ใช้การทำหน้าที่ต่างกันของ ข้อสอบและโมเดล มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลของข้อสอบที่ทำหน้าที่ต่างกันแบบสอบ ประเมินการรู้เรื่องด้านวิทยาศาสตร์ต่อการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อใช้โมเดลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาต่างกัน 2) เพื่อศึกษาผล ของตัวแปรคุณลักษณะของนักเรียนและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการประเมินคุณภาพการจัด การศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อใช้โมเดลการประเมินคุณภาพการจัด การศึกษาต่างกัน และ 3) เพื่อเปรียบเทียบโมเดลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาวิชา วิทยาศาสตร์ต่อคุณภาพการจัดการศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบประเมินการรู้เรื่อง (Literacy) ในโครงการประเมินผล PISA 2006 สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์อิทธิพล และการวิเคราะห์มูลค่าเพิ่ม ผลการวิจัย พบว่า

1. ข้อสอบที่โอนเอียงให้เพศชาย ตรวจพบมากที่สุดแบบสอบฉบับที่ 1 จำนวน 23 ข้อ คิดเป็น 33.8% จากข้อสอบที่โอนเอียงให้เพศชายทั้ง 13 ฉบับ ข้อสอบที่โอนเอียงให้เพศหญิง ตรวจพบมากที่สุดแบบสอบฉบับ 7 จำนวน 5 ข้อ (41.7%) ข้อสอบที่โอนเอียงให้นักเรียนที่เรียน พิเศษ ตรวจพบมากที่สุดแบบสอบฉบับที่ 10 จำนวน 9 ข้อ (50.0%) ข้อสอบที่โอนเอียงให้ นักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษ ตรวจพบมากที่สุดแบบสอบฉบับที่ 3 จำนวน 3 ข้อ (66.7%) ข้อสอบที่ โอนเอียงให้นักเรียนที่มีเศรษฐฐานะครอบครัวสูง ตรวจพบมากที่สุดแบบสอบฉบับที่ 1 จำนวน 17 ข้อ (47.2%) ข้อ สอบที่โอนเอียงให้นักเรียนที่มีเศรษฐฐานะของครัวต่ำ ตรวจพบมากที่สุดแบบ

สอบฉบับที่ 7 จำนวน 5 ข้อ (31.3%) ข้อสอบที่โอนเอียงให้นักเรียนที่มีทรัพยากร ของครอบครัวสูง ตรวจพบมากที่สุด ในแบบสอบฉบับที่ 5 จำนวน 3 ข้อ (50.0%) ข้อสอบที่โอนเอียงให้นักเรียนที่มี ทรัพยากรของครอบครัวต่ำ ตรวจพบมากที่สุด ในแบบสอบฉบับที่ 8 จำนวน 14 ข้อ (82.4%) ข้อสอบที่โอนเอียงให้นักเรียนที่มีความมั่งคั่งของครอบครัวสูง ตรวจพบมากที่สุด ในแบบสอบฉบับ ที่ 10 และฉบับที่ 12 จำนวน 9 ข้อ (33.3%) และข้อสอบที่โอนเอียงให้นักเรียนที่มีความ มั่งคั่งของ ครอบครัวต่ำ ตรวจพบมากที่สุด ในแบบสอบฉบับที่ 6 จำนวน 6 ข้อ (31.6%)

2. ตัวแปรระดับสถานศึกษา ที่มีผลต่อคะแนนผลการประเมินวิชาวิทยาศาสตร์มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ สถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษา สังกัด สกอ. สถาน ศึกษาที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ใน เมืองเล็ก ร้อยละงบประมาณ ของรัฐที่จัดสรรให้สถานศึกษา ดัชนีทรัพยากรการเรียน สัดส่วนนักเรียนต่อครู และตัวแปรที่ส่งผล ต่อคะแนนผลการประเมินวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ได้แก่ สถานศึกษา สังกัด สข. สถานศึกษาสังกัด กศพ. และ กทม. สถาน ศึกษาที่ตั้งอยู่ในเมือง ดัชนีความรับผิดชอบ เกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินผล ส่วนตัวแปรคุณลักษณะ ระดับสถานศึกษาที่ไม่มีผลต่อ คะแนนผลการประเมินวิชาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัด สพฐ. สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเมือง ใหญ่ ขนาดห้องเรียน ระดับการขาดแคลนครูวิทยาศาสตร์ ระดับการขาดแคลนครูที่มีคุณวุฒิ ดัชนี การขาดแคลนครู ดัชนีการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ดัชนีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการ จัดสรรทรัพยากร และร้อยละของงบประมาณที่สถานศึกษาจัดสรรจากแหล่งอื่น เมื่อพิจารณาขนาด อิทธิพลหรือค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่เป็นบวกสูงสุด คือ สถานศึกษาสังกัด สกอ.หรือโรงเรียนสาธิต ($b = 52.409790$) รองลงมาคือ สถานศึกษาขนาดใหญ่ ($b = 23.849150$) ส่วนตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่เป็นลบ สูงสุด คือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเมือง เล็ก ($b = -32.883962$) สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ ในหมู่บ้าน ($b = -28.640284$)

3. ตัวแปรระดับนักเรียน ที่มีผลต่อคะแนนผลการประเมินวิชาวิทยาศาสตร์ที่ค่า สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านมา ระดับการใช้เวลาในการศึกษาวิทยาศาสตร์ด้วยตนเอง เศรษฐฐานะ ของครอบครัว แหล่งทรัพยากรที่บ้าน ความ มั่งคั่งของครอบครัว ความ สนใจในการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ความเชื่อในความ สามารถของตนเองในการเรียนวิทยาศาสตร์ ความเพลิดเพลินทาง วิทยาศาสตร์ แรงจูงใจภายนอกในการเรียนวิทยาศาสตร์ การเห็นคุณค่าโดยทั่วไปในวิทยาศาสตร์ ส่วนตัวแปรที่ไม่มีผลต่อคะแนนผลการประเมินวิชาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ความเป็นเพศชาย ระดับการ ใช้เวลาเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์นอกสถานศึกษา และความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของตนเองในการ เรียนวิทยาศาสตร์ เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลหรือค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย พบว่าตัวแปรระดับ

นักเรียนที่มีอิทธิพลทางบวกสูงสุดคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านมา ($b = 14.586167$) รองลงมาคือ ความเพียรทางวิทยาศาสตร์ ($b = 8.550603$) และระดับการใช้เวลาในการศึกษาวิทยาศาสตร์ด้วยตนเอง ($b = 8.003062$) ส่วนตัวแปรระดับนักเรียน ที่มีอิทธิพลทางลบสูงสุดคือ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนวิทยาศาสตร์ ($b = -7.685855$) รองลงมาคือความมั่งคั่งของครอบครัว ($b = -3.944037$)

2.3 งานวิจัยเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จรรยาธิ มาคิลโกวิท (2544) ได้ศึกษาและวิเคราะห์ผลของเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่มีต่อความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จากนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2535 – 2543 แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์อนุกรมเวลา การพยากรณ์ด้วยเทคนิคการปรับให้เรียบและ ratio method โค้งลอเรนซ์ ดัชนีจีนิ ดัชนีโอกาสในการเลือก และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิเคราะห์ พบว่า หลังมีกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในช่วงปี 2539 – 2543 จำนวนนักศึกษามีแนวโน้มเพิ่มสูงกว่ากรณีไม่มีกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา แต่ในอัตราการเพิ่มกลับลดลงจากร้อยละ 6.8 เป็น 5.1 ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ นักศึกษาใช้เงินกู้มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ค่าเล่าเรียน ค่าครองชีพและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา หลังมีกองทุนความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาในภาพรวม เมื่อพิจารณาจากกลุ่มอาชีพ ผู้ปกครองเพิ่มขึ้น ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาในภาพรวม เมื่อพิจารณาจากภูมิฐานะของนักศึกษาเพิ่มขึ้นเล็กน้อย รวมทั้งความไม่เสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิด เมื่อพิจารณาจากกลุ่มอาชีพผู้ปกครองลดลงมากที่สุด

ณัฐจริย์ กาญจนรจิต (2544) ได้ทำการศึกษาและวัดความไม่เสมอภาคของการดำเนินงานและผลการดำเนินงานระหว่างโรงเรียนในแต่ละสังกัดและระหว่างสังกัดของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารที่ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคขององค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอนของครู และอิทธิพลขององค์ประกอบด้านผลการดำเนินงานที่เกิดกับครู ที่ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคขององค์ประกอบด้านผลการดำเนินงานที่เกิดกับนักเรียน ผลการศึกษา พบว่า 1) ความไม่เสมอภาคของการดำเนินงานและผลการดำเนินงานระหว่างโรงเรียนภายในแต่ละสังกัด พบว่า การบริหารจัดการของผู้บริหารมีความไม่เสมอภาคมากกว่าการจัดการเรียนการสอนของครูและผลการดำเนินงานที่เกิดกับครูมีความไม่เสมอภาคน้อยกว่าผลการดำเนินงานที่เกิดกับนักเรียน ความไม่เสมอภาคที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนภายในสังกัดเดียวกันมีสัดส่วนสูงมากกว่าความไม่เสมอภาคระหว่างสังกัดโรงเรียน 2) โรงเรียนสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนและกรมสามัญศึกษา มีความไม่เสมอภาคของการบริหารจัดการของผู้บริหารมากที่สุด โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีความไม่เสมอภาคของการจัดการเรียนการสอนของครูและผลการดำเนินงานที่เกิดกับนักเรียนมากที่สุด และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและกรมอาชีวศึกษา มีความไม่เสมอภาคของผลการดำเนินงานที่เกิดกับครูมากที่สุด 3) การบริหารจัดการของผู้บริหารมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อความไม่เสมอภาคของการจัดการเรียนการสอนของครู แต่ขนาดโรงเรียน ไม่มีอิทธิพลต่อความไม่เสมอภาคของการจัดการเรียนการสอนของครู ส่วนผลการดำเนินงานที่เกิดกับครูและขนาดโรงเรียน ไม่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานที่เกิดกับนักเรียน

Ayalon and Gamoran (2000) ทำการวิจัยเรื่องการแบ่งชั้นในโปรแกรมการศึกษาระดับมัธยมและความไม่เสมอภาคทางการศึกษาในประเทศอิสราเอล (Israel) และสหรัฐอเมริกา (The United States) โดยมุ่งศึกษาความแตกต่างของหลักสูตรที่ส่งผลต่อความไม่เสมอภาคทางการศึกษาของนักเรียนที่มาจากสภาพสังคมที่ต่างกัน และทำการเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนสายอาชีพกับสายเตรียมอุดมศึกษาในประเทศอิสราเอลและสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัย พบว่า ประเทศอิสราเอลในด้านความสามารถในการผลิต (productivity) ความแตกต่างของหน่วยกิตที่โรงเรียนกำหนดกับการลงเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์ มีความเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ไม่เพียงพอที่จะสรุปได้ว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ถูกต้องหรือไม่ กล่าวคือ ไม่สามารถสรุปได้ว่าหลักสูตรที่มีความแตกต่างกันในวิชาคณิตศาสตร์นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่สูงขึ้นได้ แต่ในวิชาภาษาอังกฤษ พบว่า ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่ลงเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษในจำนวนหน่วยกิตที่มากจะมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงกว่านักเรียนที่ลงเรียนในจำนวนหน่วยกิตที่น้อยกว่า นอกจากนั้นยังพบว่าโรงเรียนในสังกัดโรงเรียนทางศาสนามีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยในวิชาภาษาอังกฤษน้อยกว่าโรงเรียนทั่วไป ส่วนการศึกษาเฉลี่ยของผู้ปกครองมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูง ในขณะที่ขนาดของโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยทั้งวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ สำหรับด้านความไม่เสมอภาค พบว่าในวิชาคณิตศาสตร์โรงเรียนที่กำหนดหน่วยกิต 3 หน่วย มีความไม่เสมอภาคเกิดขึ้นมากกว่าโรงเรียนที่มีความแตกต่างกันอย่างเต็มที่ และการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยสูงด้วยส่วนวิชาภาษาอังกฤษพบว่าโปรแกรมที่มีความแตกต่างกันน้อยเกิดความไม่เสมอภาคมากกว่าโปรแกรมที่มีความแตกต่างกันเต็มที่ และการศึกษาของผู้ปกครองส่งผลต่อคะแนนการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียนในโรงเรียนที่นักเรียนมีแนวโน้มจะลงเรียนในรายวิชาที่คล้ายกันมากกว่าโรงเรียนทั่วไป และผลการวิจัยของประเทศสหรัฐอเมริกา ในด้านความสามารถในการผลิต (productivity) พบว่า โรงเรียนที่นักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจสูงและเปอร์เซ็นต์ของนักเรียนที่เป็นชนกลุ่มน้อยต่ำจะมีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยสูง และ

โรงเรียนที่นักเรียนลงเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์มีจำนวนแตกต่างกันมากมีความเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยต่ำ หรือความสามารถในการผลิตที่ต่ำนั่นเอง สำหรับผลการวิจัยในด้านความไม่เสมอภาค พบว่าความแตกต่างระหว่างนักเรียนผิวขาวกับนักเรียนที่เป็นชนกลุ่มน้อยและฐานะทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์เป็นอย่างมาก

รัชดา พรหมทองเสน (2548) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความเสมอภาคทางการศึกษาของประชากรระหว่างภูมิภาค ผลการศึกษาพบว่า ความไม่เสมอภาคทางการศึกษาของไทยยังคงอยู่และมีแนวโน้มลดลง ยกเว้นเพียงเล็กน้อยในส่วนของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาโดยเฉลี่ยประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ภูมิภาค

เอกรัฐ พิมพ์ไทย (2548) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ : การวิเคราะห์แยกระดับความไม่เสมอภาคและแนวโน้ม ผลการวิจัย พบว่า 1) ค่าความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของนักเรียนมีค่าสูงสุดในปีการศึกษา 2542 และลดลงอย่างต่อเนื่องจนถึงปีการศึกษา 2546 รวมทั้ง ผลการศึกษาค่าความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของนักเรียนจำแนกตามคุณสมบัติของประชากร พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รวมไปถึงนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กและศึกษาในโรงเรียนที่มีสถานที่ตั้งอยู่นอกเมือง มีค่าความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงสุดในกลุ่มเมื่อจำแนกตามคุณสมบัติของประชากร ในขณะที่ เดียวกันนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีการศึกษาระดับอนุปริญา รวมไปถึงนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กและศึกษาในโรงเรียนที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในเมือง มีค่าความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพต่ำสุดในกลุ่มเมื่อจำแนกตามคุณสมบัติของประชากร 2) ผลการศึกษาแนวโน้มค่าความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของนักเรียนในภาพรวม ระหว่างปีการศึกษา 2542 – 2546 พบว่า การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของนักเรียนมีแนวโน้มของค่าความไม่เสมอภาคลดลง รวมทั้งผลการศึกษาแนวโน้มค่าความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของนักเรียนจำแนกตามคุณสมบัติของประชากร พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร รับจ้าง และรับราชการ รวมไปถึงผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในเมืองมีแนวโน้มค่าความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของนักเรียนลดลง

ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ (2554) ได้ทำการศึกษาความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษากับแนวโน้มของค่าจ้างในประเทศไทย เนื่องจากความเหลื่อมล้ำของการศึกษาเป็นสาเหตุหนึ่งของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมไทย และรายได้ของครัวเรือนเชื่อมโยงกับการศึกษา จึง

ทำการศึกษาโดยดู เรื่อง การเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงการศึกษาในระดับต่าง ๆ กับแนวโน้มของ ค่าจ้างของกลุ่มการศึกษาต่าง ๆ และดูการเปลี่ยนแปลงของความไม่เท่าเทียมกันในช่วง 24 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2529 -2552) ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมรัฐบาลสามารถขยายโอกาสทางการศึกษา ขึ้นพื้นฐานได้ทั่วประเทศมากขึ้น ทำให้คนไทยมีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากประมาณ 5 ปีในปี 2529 เป็น 8 ปีในปี 2552 และในตลาดแรงงานก็พบว่า มีแรงงานกลุ่มจบประถมและมัธยมต้นน้อยลง และมีแรงงานที่จบ ม.6 และระดับปริญญาเพิ่มขึ้น แต่เมื่อดูว่ากลุ่มคนแบบไหนได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น และกลุ่มคนแบบไหนที่ยังมีการศึกษาระดับต่ำอยู่ โดยดูความเชื่อมโยงเรื่องการศึกษาและรายได้ ของพ่อแม่ พบว่า ในครอบครัวที่พ่อแม่การศึกษาสูง เด็กมีแนวโน้มที่จะได้รับการศึกษาขั้นสูงไป ด้วย และเมื่อดูรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนโดยพิจารณาจาก รายได้แท้จริงเฉลี่ยต่อหัวของครัวเรือน ของผู้จบระดับ ม.6 (รายได้ 3,600 บาทต่อเดือน) เทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อหัวของครัวเรือนของผู้จบ ในระดับมหาวิทยาลัย (7,000 บาทต่อเดือน) พบว่ามีความแตกต่างกันเกือบสองเท่า และที่ผ่านมา ความเหลื่อมล้ำนี้แทบจะไม่ได้ลดลงเลย รัฐบาลประสบความสำเร็จในการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ทั่วถึง แต่สิ่งที่ต้องทำต่อคือเรื่องคุณภาพของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะตราบดีที่ยังมีความ แตกต่างด้านคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนที่มี ทรัพยากรน้อยกับโรงเรียนที่มีทรัพยากรมาก ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาระดับสูงจะยังคงมีมากต่อไป

2.4 งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนพิเศษ คุณภาพการศึกษา และ ความเหลื่อมล้ำทางการ

ศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนพิเศษ คุณภาพการศึกษา และ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา พบว่า คุณภาพทางการศึกษาเป็นผลมาจากหลายปัจจัยทั้งปัจจัยนักเรียนโดยเฉพาะ เรื่องฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียน และปัจจัยโรงเรียน แต่ยังไม่มีการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของคุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และการเรียนพิเศษ งานวิจัยที่พบ ส่วนมากเป็นการศึกษาสภาพและปัญหาของประเด็นดังกล่าวแต่ละประเด็นแยกจากกัน ดังตัวอย่าง งานวิจัยที่น่าสนใจข้างต้น แต่ยังไม่มียงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ของทั้งสามประเด็นนี้